

Pretului

pentru Sibiu pe 1 anu întregu
7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu
la casa cu 1 fl. mai multu pe
anu; — trimisu cu post'a în
lăintrulu monarchiei pe 1 anu
întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. —
In străinatate pe 1 anu 10 fl. s'eu
22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11
franci. — Numeri singuratici se
dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie s'eu linia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare câte 7 cr., la a dou'a și
a trei'a câte 6 cr. v. a. și preste
aceea 30 cr. de timbru la tesau-
rulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face
în modulu celu mai usioru prin
asemnatiunile postei statului, a-
dresate de a dreptulu la Redacti-
unea Diariului

„Observatoriulu“ în Sibiu.

Nr. 86.

— Sibiu, Sambata 25/6 Novembre. —

1880.

Urmările fanatismului nationale în Ungari'a.

Legea pentru asigurarea vieții naționalităților în acestu stat poliglot, fusese la începutulu dualismului o bună perdea la ferestra, că se nu se vedea de pre strada în casa, o frunzia de finicu pentru ochii Europei. După pușini ani crediura că nu mai au trebuința nici macaru de unu velu transparentu, spre a'si acoperi golitiunea. Sub diverse preteste, de panslavismu, dacoromanismu, camarilla, comunismu și alte fictiuni cu duzin'a, detera naționalităților o lovitură după alt'a, până candu li se parura că nici galvanisate nu voru mai da vreunu semn de viață. În totu periodulu acesta dela cleruri se sperase ajutorulu celu mai eficace întru nimicirea naționalităților. O singura excepțiune se pare că se face în cei de antai patru cinci ani, cu elementulu germanu, și germanii cu tota laudat'a lor prudentia și circumspectiune le detera crediementu. Mai antai fusera pacaliti amarul sasi din Transilvani'a. Într'aceea se pare că germanii din Ungari'a voru fi lasati în pace. Flegmatici și camu egoisti precum sunt acestia, nu le pasă mai nimicu de câte se intemplau înpregiuru de ei. Ubi bene ibi patria, sau că se nu ne abatemu prin latinii, se dicemu pe romanesce tieranesce: Tota lumea s'o trăsca, numai Manea se trăsca.

În fine se puse și cestiunea germanilor ungureni la ordinea dilei. „Afară cu limb'a nemtișca, cu acea limba de servitori, din totu coprinsulu Ungariei!“ Această parolă se dedese mai de multu, alaturea cu o alta parolă multu mai vechia și totu asia de vrasmasișca: „Hunczfut a német“, pe romanesce curatu, „némtiulu porcu de cane“.*) Mai antai puseră pe câțiva publicisti, că se agitede cu furia contra nemtilor, era pe altii că se strige în adunari contra lor, se'i identifice pre cătu se pôte, cu iudovii, că se'i face și mai multu de ura la poporu. Îndata apoi se apucara se bage limb'a magiara cu forti'a în școlile elementare nemtiesci, că și în cele slavace, rutene, serbesci, romanesce. Dăra elementulu nemtiescu nu se pôte smacina și destrama nici asia, din cauza că cele mai de frunte cetati și orasie din tota Ungari'a sunt locuite, dăca nu în majoritatea lor, de siguru înse pe 1/2 și celu pușinu pe 1/3 parte de germani și înca bine cultivati; sucursu le vine mereu din tota Germani'a și din provinciile austriace germane; literatur'a germană le stă într'ega la dispozițiune, fără nici-o asemenare mai bună decât cea magiara, și ce este capulu lucrului pentru popora, multu mai eftina decât cea ungurésca; industri'a mare și mica este mai tota în manile nemtilor, în parte bună și în ale slavacilor; comerçulu ilu împartu germanii cu evreii, pe alocurea cu armenii; magiarilor nu le place comerçulu, fugu, le este rusine de elu, vorbescu despre neguțiatori până în dio'a de astadi cu mare despretiu. Adaoge, că o parte considerabile din aristocrați'a magiara, dăca și nu este germanisată cu totulu, simtu înse imperiós'a necesitate a culturai germane; la nici-o familie mai de ceva rang nu pôte lipsi mentor (Hofmeister), gubernanta, dame de conversațiune, cameriere (Stubenmädchen) de naționalitate germană; fiii lor nu mergu la universitatea din B.-Pest'a, ci la cea din Vien'a sau la vreuna din Germani'a, era pe fice le dau totu în institute sau în monasterie germane, căci educatiunea curatu ungurésca, bună-ora că în Aiudu, Clusiu, Tergulu-Muresiului, Oradea, Dobritinu etc. o tinu a fi prósta, brutale, semibarbara.

Cu tóte acestea fanaticii se decisera se estermine limb'a germană din Ungari'a și Transilvani'a și — precum scimu, închieiara deocamdata cu închiderea teatrelor germane, crediendu că în lipsa

de acelea germane voru merge la teatru magiaru, care chiaru subvenționatu grosu de către statu și municipalitati, se tine preste totu numai că frunzia pe apă, mai virtosu că în epoc'a acésta forțe prosaica și multu agitata, lumea europeană preste totu nici nu se mai interessedia de comedii și tragedii poetice din teatru, candu le are cu miile pe tota dio'a, în viață. Cea din urma lovitură dată germanismului fu închiderea celor două teatre nemtiesci din B.-Pest'a.

Care sunt urmările? Pe némtiu ilu misci anevoiă la fapta, ilu aduci greu în furia, dăra apoi este ceea ce diceau latinii: furia teutonica. Germanii au venit în furia. Cele mai de frunte familii nemtiesci din capitala își detera cuventulu de onóre, că nu voru merge nici-odata la nici unu teatru magiaru, nu voru cumparâ nici o carte magiara, nu voru da nimicu la nici-unu fondu sau colecta destinată pentru înaintarea directă sau indirectă a magiarismului, nu voru suferi a se cantă în casele lor nici-unu cântecu ungurescu. În Vien'a chiaru, dau afară din locale publice pe musicantii carii cutedia a trage vreo aria ungurésca. Acestea înse aru fi mai multu lucruri de gustu; repressaliile înse strabatu afundu în viața practica și petrundu prin Germani'a înainte. Case mari dela Vien'a și Lipsi'a începura a taia creditulu comerciantilor din Ungari'a și a curmâ ori-ce afaceri cu ei; proprietarii de case și fabrici, carii le asiguraseră pe la unele societati din Ungari'a, își subtraseră asigurările dela acelea, spre mare dauna a lor. Mai multe diarie mari germane au declarat rotundu, că nu voru mai publică nici-o știre și nici-o corespondență din Ungari'a, ci o voru ignoră, că și cum nu ar mai existe acea țiera. Până și speculantii cu cereali și panerii, carii au lipsa de farina, au început a se coalisa, că se nu mai cumpere nimicu din Ungari'a. Scurtu, fanaticii magiarismului sunt adevărați rebeli în contra păcii publice, și au se o patia forțe reu vai de ei.

Triumfu ??*)

Ne-adeverulu și calumnia, s'eu mai bine „Telegrafulu romanu“, serbedia astadi în mijloculu tuturor aderentilor lui, unu mare triumfu. (??)

Pentru constatarea ori-carui faptu, prin urmare și pentru constatarea neadeverului și a calumniei, se receru celu pușinu doi martori. Unsprediece martori prin juramentu publice depusu, au constatat în 16/28 Octombrie 1880, neadeverulu și calumnia „Telegrafului romanu“, și doi judecatori jurati, o au recunoscutu și o au condamnatu.

Pe bas'a acestor marturisiri de unsprediece martori jurati și pe bas'a verdictului acelor 2 judecatori jurati, și apoi în societatea tuturor acestora, — fără a me atinge de motivele și de sfîntieni'a neatacabila a consciinței celorlalți diece judecatori jurati — vinu și eu la rondulu meu și repetediu: „Telegrafulu romanu“, serbedia astadi triumfulu neadeverului și alu calumniei.

Vei pricepe domnule redactoru, va pricepe și stimatulu publicu cetitoriu alu organului ce redigi, că aici e vorb'a de procesulu de presă, ce am în-

*) Procesulu de presă, care decurse aici în 28 Octombrie pentru vetamare de onóre și calumnia, face o excepțiune gravă din multimea proceselor de natur'a acestuia. Acestu adevèru ilu constată și cele două diarie cotidiene germane din Sibiu, care aflara în acestu procesu mari cestiuni de principiu și ilu tractara până acum ambele în 5 Nri, făcându'i nu numai istoriculu, ci și critic'a. În același timp publiculu celu inteligente nu încetedia a întrebă: „Cum se intempla, că cestiuni pure eclesiastice, disciplinare, escatè între preoti cu preoti, dela aceeași biserică și chiaru din aceeași diecese, se nu se póta decide și curmâ la consistoriu? Pentru-ce au fostu ele scóse în piati'a publica prin presă și înca chiaru în diariulu clericale alu aceleiași diecese, de unde apoi își sparseră calea la juriu? Lumina se cere din tóte partile; de aceea facemu și noi locu acestei apologii. Red. Obs.

tentatu eu asupra „Telegrafului romanu“ pentru vetamare de onóre, care procesu în 16/28 Octombrie 1880 s'au pertractatu la tribunalulu regiu de aici înainte tribunalulu juratilor (jury), și care procesu s'au terminatu cu achitarea invinutilor: Redactorulu „Telegrafului romanu“ d-lu Nicolau Cristea și Ioachimu Munteanu parochu gr. or. în Gur'ariului, autorulu articulelor incriminati Nr. 112 și 118 din 1879 ai „Telegrafului romanu“, cu 10 voturi nu, contra două voturi dá.

Déca „Telegrafulu romanu“ se multiamea cu acestu triumfu alu neadeverului și alu calumniei, și déca elu ar fi tacutu, pôte că asi fi golitu și eu și acestu paharu și m'asi fi multiamitu cu atata. Dar fiindu-că acelu „Telegrafulu romanu“ și-au ridicatu stavilele și în Nr. 123 din 18/30 Octombrie 1880 și-au începutu cu cunoscuta'i „verva“ a dá asupra mea cursu liberu la resbunarea ce constituie partea principala a elementului din care se sustine, din același motivu dorerosu, din care am fostu necesitate a alergá și a'mi cautá satisfacere la tribunalulu regiu pentru vetamare de onóre, me vedu necesitate și acum a esí înainte publicitatii, și nu cu vorbe góle, nu cu sofisme, dar cu date autentice a mana, a descrie întregu istoriculu acestui casu regretabilu, și în modulu acesta dela verdictulu majoritatii tribunalulu regiu alu juratilor, a apelá la verdictulu opiniunei publice.

Pentru orientare aflu de necesariu a permite urmatórele: Gur'ariulu e o comuna curatu românésca de 3000 până la 3500 de suflete, în majoritatea sa cea mai însemnată și mai mare, de religiunea gr.-resarit.

Din vechime acésta comuna a avutu trei parochi gr. or. alu caror numeru la 1875 murindu parochulu Constantin Barbesu, s'a redus la două; și fiindu-că parochulu Ioanu Arseniu devenise de totu nepotintiosu, la 1877 i s'au datu unu capelanu în persón'a clericulu Ioachimu Munteanu, nascutu în comun'a Telise'a. În anulu 1880 murindu parochulu Arseniu, capelanulu acestuia Ioachimu Munteanu deveni parochu pe lângă alu douilea parochu de acolo, Ioanu Manta.

Referintiele între acesti doi preoti se aratara îndata dela începutu, nu tocmai cele mai cordiali, de óre-ce tinerulu preotu Ioachimu Munteanu basandu-se pe calificatiunea sa, precum i place lui a crede, superióra, nu se portá față de mai betranulu parochu Ioanu Manta cu cuvenit'a crutiare și consideratiune. Eu, carele dela anulu 1854 portasemu officiulu de protopresbiteru, că protopresbiteru actualu alu tractului Sibiului I, la care până astadi apartine și Gur'ariulu, cu 1 Sept. 1878 amu depusu acestu oficiu protopresbiteralu — și administratur'a protopresbiteratului s'a datu pe calea sa legale, presbiterulu acum dejá repausatu — Moise Toma. Aceste premise, éta istoriculu procesului meu de presă.

La 9/21 Septembrie 1879 móre parochulu Ioanu Manta, carele înca din tineretie și din afacerile de 25 de ani ai servitiului meu protopresbiteralu, imi erá de-aprópe cunoscutu. Casulu mortiei mi se aduce la cunoscutia prin ómenii repausatulu cu acea rogare, că conformu dorintiei ultime a acelu rapausatu, se participu și eu la înmormentarea lui, pusă pe 11/23 Septembrie la 12 óre.

Nu cu vreo jurisdicțiune, carea nu o mai aveamu în numit'a comuna, ci singuru că cunoscutu și că preotu, am primitu invitarea și pe numit'a di la 10 óre m'am aflatu la cosciugulu repausatulu în Gur'ariulu, unde mi s'a spusu îndata, că repausatulu preotu machnitu și amaritu de portarea preotului tineru Ioachimu Munteanu față de densulu; amaritu că în decursulu bólei sale îndelungate disulu parochu niciodata nu l'a cătatatu, că dispunându acela că preotu cu fric'a lui Ddieu, vedindu că i se apropia sferșitul, — dispunendu dicu în ultim'a di a vieții sale, că se se împartiască cu misterulu santului Maslu, la care actu se recere,

*) Hundsfoft, pôte dela Hundsfutter, nutrementu de caue, trecut în acea formă în limb'a magiara.

precum se scie, si „Evangeli'a," parochulu Ioachimu Munteanu a denegatu cu taria darea evangheliei din biseric'a la carea moribundulu servise 26 de ani, asia in càtu a trebuitu se se cèra evangeli'a dela parochulu gr.-cath. din locu, carele o a si datu cu tóta promptitudine si liberalitate. Cà din aceste cause dicu, repausatulu preotu Joanu Manta a lasatu cu limba de mórte, cá preotulu Ioachimu Munteanu, déca in viétia nu numai nu l'au cunoscutu, dar l'au amarítu chiaru si in ultimele momente ale vietiei, se nu se apropie nici de trupulu lui rece, se nu ia parte la celebrarea servitiului inmormentarei lui, despre ce desu numitulu preotu Ioachimu Munteanu fu incunoscintiatu din partea ómeniloru repausatului.

La Gur'a-riului am aflatu inca pe alti siepte preoti din comunele invecinate, veniti cá se dea confratelui loru repausatulu onórea cea de pe urma. Intiegèndu eu mai departe, cá administratorele protopopiatului Moise Toma, carele dupa prescrierea regulamentului provisoriu pentru întregirea parochieloru din Archidieceasa dela 1873 §. 9, erá din oficiu obligatu a participá la inmormentarea parochului repausatu, cá acestu administratoru protopresbiteralu inca nu se aflá de faèia, in cea mai firma convingere, cá nu va intardia a veni séu in persóna, séu va alege pe cineva, am fostu cu susu numitii siepte preoti impreuna in asteptare pàna la 2 óre p. m., folosindu din parte'mi aceste patru óre pentru de a compune si a scrie unu cuventu funebralu pentru inmormentarea ce ne stá inainte.

Vediendu cá 2 óre trecu si nici protopresbiteru nici delegatu alu lui nu se arata, ce erá de facutu? mi-am luat voia a cugetá, cá inpregiurările demanda cá se se incèpa ceremoniile funebrali prescise, si déca nici in decursulu acestora nu va nimeri nici administratorulu ppresbiteralu, nici vreunu delegatu alu lui, se dàm pamentulu trupulu repausatului preotu, carele trecuse dejá in putrejuné.

La finitulu ceremonieloru funebrali am cetitu poporulu adunatu in bisericu cuventulu funebralu ce'lu compusesemu mai inainte, fàra de a fi avutu cea mai departata intentiune de a vetamá pe cineva si fàra de a'mi fi potutu trece prin minte, cá acelu cuventu funebralu nevinovat, va potea dá cuiva cea mai mica ansa de a se aflá vetamatu.

Destulu cá mai pe murgitulu serei, noi cei 8 preoti amu astrucatu osamintele repausatului preotu Joanu Manta, ér' pentru-cá se nu remana acestu casu de mórte nepetrecutu in matricul'a mortiloru, am cerutu acea matricula dela parochulu Ioachimu Munteanu, carele se aflá in altariu si am petrecutu eu la protocolu casulu de mórte, constantandu acèsta cu subscrierea mea propria.

Éta cuventarea séu mai bine acele parti ale cuventarei funebrali, cari au datu ansa reutatiei parochului Ioachimu Munteanu a esi inaintea publiculu cu scornituri, cu neadeveruri si apoi cu cele mai desonestatóre, injositóre si vetamatóre deduceri asupra mea, pe cari „Telegrafulu romanu" dupa procedur'a de diece ani usitata nu numai faèia de mine, dar si faèia de toti cei mai bine meritati barbati, cari nu aducu témèia idoliloru lui muti, orbi si surdi, le-au primitu in colónele sale si cá pe o prada binevenita, le-au pusu pe altariulu lui idololatru, cá cu fumulu loru se orbésca pe toti càti se mai inchina spiritulu satanei si alu resbunarei.

(Va urmá.)

Din comitatulu Severinului

ni se scrie éراسi despre escessele unoru notari, unulu trasu in judecata, pentru cá au apucatu pe primariu de peptu in cancelaria; altulu daca se imbèta nóptea, sparge usile si ferestrelé; alu treilea fu destituitu pentru escessele sale. De aci incolo mai aflamu de dato 1/13 Octobre:

Dupa suferintiele din anulu trecut, acuma poporulu se bucura de o recolta fórté insemnata. Avemu grâu, cucurudiu, prune, fènu, jiru spre indestulare. In cerculu „Almaju" s'au fabricatu de càtra negociatori de pe la Pest'a si din alte parti in septemanele trecute circa 6000 maji (cantarie) metrice lictariu de prune. Prin acèsta operatiune prunele au adusu mai mare venitu, decátu candu le-aru fi fertu pentru rachiú, alu carui pretiu este per gradu 50—60 cr. Mari cantitati de prune s'au si uscatu. Prunele uscate facu unu articulu fórté cautatu in piatiele cele mari, B.-Pest'a, Vien'a etc.

— Voindu Almajenii nostri cu ori-si ce pretiu a infintia o scóla mai inalta, spre inlocuirea desfiintiatei scóle confessionale, s'au rogatu pentru concessiune, spre a infintia una alta scóla sub nume de „Scóla districtuala superióra", fàra

caracteru confessionalu cu sustinere din fondulu nostru granitarescu, dara n'amu avutu norocu nici cu acèsta cerere, cà-ci s'a respinsu din cauza cá amu indrasnit a cere, cá sustinatorii scólei, adeca comitetulu scolaru alu comuneloru participante, se fia indreptatite a'si alege pe invetiatori, dóra si pentru-cá amu cerutu, cá limb'a propunerei se fia cea romana.

Despre acèsta cu alta ocaziune Ve voui incunoscintia mai pre largu, cá dupa cum audiú, s'ar planú convocarea unei conferentie, spre a se mijloci alte conditiiuni pentru infintierea acelei scóle.*)

In alegerile pentru congressulu bisericesc, s'au desvoltatu intre partid'a clericala si cea mireana o adevèrata lupta. Clericalii pretotindene si-au pusu ómenii loru in candidatiune, intrebuintandu feliu de feliu de mijlóce spre reusire.

Clericalii dupa a loru pricepere nu ne-aru da noue mireniloru prea mare dreptu spre a participa la afacerile bisericesci; cu nici-unu pretiu nu voiau cá se fia altii alesi, decátu aceia cari sunt de partid'a loru si pusi de densi in candidatie.**)

In cerculu nostru electoralu s'au trimisu cá comissariu spre scrutinare voturiloru, unu individu tocmai dela Orsióv'a, care in inchipuit'a sa prevalentia, voiá se respinga cea mai mare parte a protocóleloru de alegere, ne aflandule compuse dupa liter'a circulariului consistorialu. Alegerea lui Aureliu Babesiu cá deputatu pentru congressu, au causatu nu numai clericaliloru, dara si celoru dela comitatu mare neplacere. Ce ómeni „infricosiati" trebue se fia acei Babesiesci.

Sciu prea bine, cá nu dispuneti de tempu, spre a ve ocupá cu cetirea si censurarea scrieriloru prea lungi, mai cu séma, daca nu le aflati de o prea deosebita insemnatete, dara totusi abusandu de bunavointi'a de care eu pàna acuma am fostu asia de fericitu a me bucura, 'mi iau voia a ve mai alaturá si o informatiune, despre aflarea si escortarea corónei ungueresci pàna la Vien'a, si rogu respectuosu, daca o veti aflá de vre unu pretiu, cá cu, sau fàra stramutari se o dati publicitatii.

Cá se sciti cine e Boleszny, apoi densulu e popa nemtiescu in Orsióv'a, locuesce de multu intre romani; deci nu se póte cá densulu se nu scia prin cine s'au escortatu corón'a pàna la Vien'a. Mie 'mi vine a crede, cá de dragulu numelui ungur. Petheó nu 'ia venitu la socoteala a'si pangari opulu seu cu anuntiu despre romani.***)

Unu observatoru.

R o m a n i ' a .

Turci, emigranti.

„Farulu Constantiei" publica intre alte sciri interesante din Dobrogea, mai in tóta septeman'a câte o lista a emigrantiloru, cari se intorcu in Dobrogea pe la locurile de unde se stramutasera in a. 1877 de inaintea bulgariloru si a muscaliloru, cum si a acelora ce se muta din Bulgari'a in Dobrogea. Se vedu si liste de acelea, unde turci locuitori in Dobrogea, se ducu la Constantinopole séu in alte parti ale imperiului otomanu. Turcii cari vinu dela Bulgari'a, pare cá nu sunt controlati asia exactu cá cei ce vinu séu se ducu pe mare. Din multimea listeloru noi vomu reproduce acilea cá de exemplu numai pe unele publicate in „F. C." din 12/24 Octobre a. c.

Asia s'au intorsu in Dobrogea:

Cu vaporulu „Thetis" persóne turcesci 59 barbati, 40 cadáne (femei, jupanese, cocóne, care daca sunt mai de rang, se dicu Haním) si 39 prunci, sum'a 138. Cu vaporulu „Aubin" (franc.) in 10/22 Oct. 45 barbati, 18 cadáne, 25 prunci, sum'a 88. S'au mutatu la Bulgari'a, de unde erau, 18 barbati, 15 cadáne, 10 prunci, sum'a 43.

In 4/16 Oct. s'au dusu din Dobrogea la Constantinopole cu vaporulu „Jris" 30 barbati, 21 cadáne, 19 prunci = 70.

Totu atunci din Bulgari'a la Constantinopole 119 barbati, 60 cadáne, 51 prunci = 230.

In 8/20 Oct. cu vaporulu „Delta" din Dobrogea 12 barbati, 5 cadáne, 4 prunci.

In 10/22 Oct. cu vaporulu „Assirien", din Dobrogea 13 barbati.

In aceeasi di din Bulgari'a la Constantinopole cu acelasu vaporu, s'au dusu 66 barbati, 48 cadáne, 43 prunci = 157.

Cum se ne esplicamu aceste migratiuni? Cele

*) Fórté bine veti face, daca veti tine conferentie.

Red.

**) Luptele constitutionali nu strica, ci folosescu, pre câtu timpu ele sunt leali, oneste; ele facu pe ómeni cá se mai scuture si din lene, destépta ambitiune si rivalitate nobila. Dara anume despre congressele bisericesci, in care 'si vltra ministrii nasulu, vedeti ce dice canonistulu Emil Radic.

Red. Obs.

**)*) Apoi cá Petheó numai nune unguerescu nu este si unguerescu nu are nici-unu sensu. Peteu sunt o multime de familii vechi romanesci in districtulu Brasiovului si in Romania'a. Ce va fi semnificandu in limb'a bulgara, ori serba, ori arnaut'a?

din Bulgari'a s'aru esplicá usioru, daca amu voi se credemu tóte câte se scriu despre persecutiunile la care se dice cá aru fi supusi turcii in Bulgari'a; dara nici acelea sciri nu se potu luá preste totu de bani bun, cà-ci totu diariile straine adeverescu, cá ori-ce reu li se face turciloru, indata provóca nu numai reclamatiunile gubernulu otomanu, ci si ale consuliloru europeni din tóte partile. Dara pentruce unii turci se muta si din Dobrogea, éra altii mai multi se intorcu in acea provincia? Si cum se face, cá de câteva luni incoéce bandele cele mai periculóse s'au alesu din turci bulgaresci? Se speramu cá auctoritatile din Dobrogea voru dá lumei informatiuni autentice in cestiunile acestea, pe care nu noi, câtu mai virtosu diariile mari din Vien'a le aruncara in gur'a opiniuni publice. Unu lucru se scie din istori'a, din legea (Cherí), din traditiunea poporatiuniloru mohamedane. Unu moslim, adevèratu orthodoxu, inchinatoriu alu marelui profetu Abulcassem Mohamed, isi tine pecatu de mórte a vietii sub domni'a ghaauriloru de ori-ce natiune, cà-ci elu se teme intre alte, cá la judecat'a de apoi fiindu ingropatu pe pamentu strainu, departe de tribunalulu profetulu, acesta nu'lu va aflá, séu si aflandu'lu, ilu va tractá totu cá pe unu ghiauru, si in locu de a'i face locu si lui undeva in vre-unu raiu, ilu va repedi in iadu. Adaogemu la credintiele acestea imca si mustrarea consciintiei pentru nenumeratele rele câte au facutu mohamedanii christianiloru si anume turcii bulgariloru in lungulu periodu de ani 500. Vedi bine, cá nu este nici-decum demnu de christiani si de doctrine evangheliei lui Isusu Christosu a colcai de resbunare si a cautá pe generatiuni inainte; ce vomu dice inse vediendu cum christianii ei intre ei se sfasiie cá ferele selbatice si cèrca a esterminá unu poporu pe altulu, demintindu cu fapt'a totu ce marturisescu prin graiulu viu.

Academia romana.

Siedinti'a ordinara publica tinuta in dio'a de 5 Septembrie 1880.

D. presiedinte aduce la cunoscintia Academiei, urmatórele comunicatiuni:

1. Efor'a spitaleloru civile din Bucuresci ofera 3 esemplarie din „Tabloulu graficu alu morbiditatiei si mortalitatiei pe anulu 1878", cari primindu-se cu multiamire, se transmitu in biblioteca.

2. Sculptorulu Carolu Cauet, prin intermediulu fratelui seu, anuntia cá monumentulu funerarulu repausatulu academicu Papiu Ilarianu, s'a espedatu dejá la Sibiu in 4 ladi, rogandu cá Academia' se ia mesuri ulterióre ce va crede de cuviintia. Se decide a se rogá d-nii academici Baritiu si Hodosiu, petrecétori in Sibiu, de a primi monumentulu in cestiune si de a regulá asiendiarea lui, cu spelele Academiei.

3. D. membru corespondentu, N. Densusianu, ofera o fotografia a repausatulu Avramu Jancu, eroulu misi-carei romane din Transilvani'a dela 1848, primindu-se cu recunoscintia, se depune la biblioteca.

4. Ministeriulu instructiuni publice, in conformitate cu cererea Academiei sub Nr. 853, transmite tóte dosarele relative la publicatiunea documeteloru Hurmuzakiene, rogandu a i se innapoiá dupa terminarea trebuintiei. Dupa o discutiune, la care iau parte d-nii Maiorescu, Hajdeu, Stefanescu, Aurelianu si Ghica, se primesce propunerea d-lui Maiorescu, de a insarciná unu membru cu esaminarea aceluor dosare si cu referirea asupra afaceri intregi. Se alege cu acestu scopu d. Urechia.

5. D. Teodoru Rosetti, in numele comisiunii insarcinate cu publicarea documenteloru Hurmuzakiene, aduce printr'o adresa la cunoscintia Academiei, cá tipografia Socec, Sanderu et Teclu, careia i se mai datoresce pentru tiparirea loru din trecut sum'a de 13,839 lei, se invoiesce a fi achitata prin rate anuale, in cursu de 3 ani. Pe langa adresa d-lui T. Rosetti, este alaturata declaratiunea disei tipografii in acèsta privintia.

Desbaterea asupra cestiunei, se amana pàna la primirea raportulu d-lui Urechia despre dosarele relative la afacere.

6. In fine, d. presiedinte, pune in vederea Academiei, cá pàna la terminulu ficsatu de 1 Septembrie, s'au presentatu 3 probe de traductiune din Plinius Junior, dar nici unu manuscriptu pentru tes'a despre „Sufixulu licuidu si sufixulu guturalu in limb'a romana?"

Dupa inchiarierea acestoru comunicatiuni la ordinea dilei, d. Hasdeu, dà o relatiune orala despre excursiunea sa la Londr'a, dupa promisiunea data din parte'i Academiei pentru a studiá acolo in British-Museum, manuscriptulu romanu dela 1574. Aratandu in câteva cuvinte inportanti'a limbistica a acelu manuscriptu, scrisu de unu Radu Gramaticu, din districtulu Argesiu, si care apartinuse lui Petru-Voda-Cercelu si fiului seu Marcu-Voda, d. Hasdeu anuntia, pentru viitórele siedintia publica, unu memoriu amenuntitu in acèsta privintia.

D. Urechia face cunoscutu, cá anticitatile din asia numitulu Museu dela Constanti'a, dupa dorinti'a espressa alta-data in sinulu academiei, se voru aduce in curèndu la Bucuresci, depunendu-se in museulu nationalu.

Siedinti'a ordinara tinuta in dio'a de 12 Septembrie 1880.

D. N. Jonescu dà o scurta relatiune despre excursiunea sa la reto-romanii din Engadin in Elveti'a, stabilescu unu interesantulu paralelismu intre desvoltarea istorica si literara a neo-latiniloru de acolo si a neo-latiniloru dela Dunare, insista asupra inportantie pentru Academia, de a intrá in legatura cu càtiva conqécatori intelectuali ai reto-romaniloru, si conchide prin a cere se se tramita publicatiunile Academiei urmatóreloru 7 persóne:

Casparu de Curtins la Trons, professorulu M. I. Bühler la Coira, profes. Dr. G. Schmid von Güneck la Disentis, parintele Baseli Carigiet la Disentis, De Willi la Ems, signorulu I. M. Kónz la Schuls-Taraps, De Planta la Reichenau.

Ascultându-se cu multu interesu relațiunea d-lui Joneșcu, se primesce cererea.

Cu această ocaziune, d-nii Papadopolu-Calimach și Hasdeu, atrag atențiunea Academiei asupra bibliotecii publice din Geneva, unde se află câte ceva foarte importantu pentru istoria română, și mai alesu nise scrișori inedite ale lui Despotu-Heraclide către Melanchthon.

D. Dim. Sturdza depune la birou o bogată colecțiune de diplome și acte, scrise slavonesce, romanesce și latinesce, începându din secolulu XIV, toate relative la istoria română; o colecțiune, despre care anunțase mai dinainte, (vedi procesulu verbalu din 4 Iulie), că o daruiesce Academiei pentru a pune începutulu unui mușeu diplomaticu nationalu, după cum, printr'o alta donațiune anterioară, pusese începutulu unui mușeu numismaticu-nationalu. D-sa mai adaogă către acestu daru pretiosulu manuscriptu alu popei Grigorie din Mahaciu, reproducu și comentatu de d. Hasdeu în tomulu II diu „Cuvinte din betrani.“ D. Sturdza regretă înse, că, în starea actuală a localului Academiei, aceea colecțiune diplomatică, nu se pôte conserva aici, fiindu espusa la stricatiune din causă umidității, și propune a fi depusa într'unu modu provisoriu în boltile dela creditulu funciaru, până ce ne vomu realiza vechi'a dorință de a avea unu locu propriu.

Dupa o discușiune, la care iau parte d-nii Calimach, Ghica, Maniu, Felix, episcopulu Melchisedecu și Aurelianu, se primesce propunerea d-lui Sturdza, caruia i se exprima încă odată cea mai viuă grațitudine pentru marețulu seu daru.

D. Dimitrie Sturdza face istoriculu afacerii documentelor Hurmuzakiane, cetindu totuodată corespondența sa originală cu membrii familiei Hurmuzake, de unde resulta, că d-sa este reprezentantulu nemarginitu alu loru în această cestiune, avendu dreptulu deplinu de a cere o strictă executare a condițiunilor donatiionale și de a retrage donațiunea în casulu contrariu. D. Sturdza descrie toate pedecile, pe care le-a întempinatu successivamente publicațiunea Hurmuzakiana, din partea ministrilor după timpu. Trecerea acestei publicațiuni în sarcin'a Academiei va fi o garanție contra unoru asemenea vicisitudini. În orice casu, înse, pentru-că trecerea se fia deplină, ministeriulu, pe lângă fondalu anualu afectatu în presinte și și pe viitoriu, ne mai datoresce 31,000 lei din trecut, cu care se se plătescă datoriiile facute în timpulu pe candu publicațiunea depindea dela ministeriu.

Dupa o discușiune, la care iau parte d-nii Maiorescu, Ghica, Hasdeu, Stefanescu și Calimach se decide:

1. Comisiunea întocmită pentru publicarea documentelor urmédia a remanea neatinsă în constituțiunea și în toate atribuțiunile sale de până acum.

2. D-nii Sturdza și Urechia, voru elaboră unu memoriu asupra cestiunei, în bas'a careia se va face apoi o adresă către ministeriu.

Înaintările în armat'a imperială.

Monitorulu armatei (Armeeverordnungsblatt) coprinde și asta-data pe câteva côle 4° numele și rangurile domnilor oficiali, începându de la generali până la locotenenti, câți au fostu înaintati pe dio'a de 1 Novembre a. c. Precum totudeauna, asia și asta-data cautaramu și noi cu doru, prin toate cataloșele diverselor arme, că se aflam, câți oficiali de nationalitatea noastră voru fi mai fostu înaintati. Este înse foarte problematicu a se lua cineva numai după sunetulu numeloru, dacă'i lipsescu alte criterie. Asia se pôte usioru, că în scurtulu catalogu ce dăm acilea, se fimu comisu unele erori în drept'a sau în stang'a, de aceea ne și rogamu, că se fimu coresii cu bunavoința de de către cei ce voru fi cunoscându și persoanele.

În arm'a infanteriei au înaintatu:

Dn. capitanu de cl. I Luca Campeanu din regimentulu Nr. 51 la regim. Nr. 64 în rangulu de maioru.

De capitani cl. I Elia Anculia în reg. 50. Fr. Petru în reg. 25.

Capitani cl. II: N. Pelican reg. 25, Grigorie Vadrariu reg. 43.

Primu locotenentu: Bartol. Andreica la regim. 17.

Locotenenti: Joanu Ursu în regim. Nr. 50, (nepotu de frate alu d-lui colonelu br. D. Ursu.) Nicolae Strainu la regim. Nr. 43. Nicolae Hidu la reg. Nr. 31. Joanu Boeriu la reg. Nr. 68.

În arm'a cavaleriei:

Capitanu cl. I Iuliu Mihályi de Apsa, denumitu maioru în regim. de husari Nr. 3. (Este fratele preas. s. d-lui episcopu Victoru Mihályi.)

Elia Balianu, primu locotenente în reg. de dragoni 9.

În arm'a artileriei:

Alexandru Popu, capitanu de cl. I în reg. Nr. 3. Nicolae Lugosianu, primu locotenentu în reg. Nr. 8.

În arm'a de geniu: Radu Marianu, capitanu de cl. I în regimentulu Franciscu-Josifu Nr. 1.

La marina: din cadetu marinariu (Seecadet)

înaintatu la rangulu de stegariu Maximilianu Negovanu.

Dintre preotii de regimentu Grigoriu Serbu s'a facutu capelanu militariu cl. I la B.-Pest'a.

La control'a de contabilitatea armatei Valentinu Stegaru, oficialu.

Pușini sunt în comparațiune cu prezentulu, relative înse la trecutulu nostru, totu este bine și numai cu atăția. Ceea ce ne bată și asta-data mai multu la ochi este, că din nationalitatea magiara abia vei află în toate acelea lungi cataloșe de două ori atăți oficiali, câți se află din romani. Tota ceea cealaltă multime de sute și mii este germană și slavă, da, pentru-că acelora le place profesiunea de soldatu, și la multi li s'a facutu a dou'a natura.

Sciri diverse.

— (Dr. L. Mikulicz †) cunoscutulu medicu și professoru de obstetrică (mositu), a muritu în 1 I. c. aici în Sibiiu, lasandu în jale pe soci'a s'a și pe o fiica minorena.

Fia-i tierin'a usiōra!

— (Duelu nou între redactori.) Verhovay redactorulu kossuthianu celu inpuscatu de br. Majthényi, se bată mai deunadi în B.-Pest'a cu redactorulu Bartok, care'lu tocăse pe strada cu bătulu în capu. Bartok fu pedepsitu aspru prin tribunalu. În 1 Nov. se batura la Clusiu alti doi redactori magiari în sabii, Carolu Békésy, tiszásztu, redactoru și proprietariu alu diariului „Kelet“, cu N. Bartha, redactoru alu diariului kossuthianu „Ellenzék“. Békésy luă trei taiaturi, în capu, în peptu, la o mană, Bartha numai una la mană. Lumea ungarésca se intrăba, că și cum s'ar întrebă cea romanesca și ori-care alta: sunt acestea numai efectele ureloru personali, resbunari personali, pism'a dracésca pentru castigu? s'au tocma din contra, ele sunt simptome invederate ale ureloru generali de partide, probe ale neindestulării comune, era fapt'a de gladiatori a redactoriloru este o manifestatiune a aceloru ure de partide? În cursulu acestui anu ce trece, s'au mai întemplat în Ungari'a încă vreo cinci duelle de redactori, între cari cei mai multi au fostu de aceia, cari nu avea nici-o trebuință se'si verse sangele pentru existentiă, care le eră asigurată, ci ei s'au datu victima intereselor de partidă. Candu e bolnavă societatea întregă, suferă membrii.

— (Hymen) Cu placere anunțiamu, că d-siōr'a Eugeni'a Sotir din Brasiovu, isi va celebră domineca în 26 Octobru st. v. cununi'a cu d. Dr. de medicina Petru Cioranu din Resinari. La multi fericiti ani!

— (Emigratiunea din Ungari'a la Americ'a.) Precum relatédia „Kaschauer Zeitung“, în 3 Octobru a. c. au sositu în gar'a dela Eperyes o trupa constatătoare din 103 persoane, cari isi luara bilete de drumu până la Oderberg, cu scopu de a isi continuă apoi de acolo caletoari'a loru de emigrare la Americ'a. Dara pe neasteptate comissariulu garei declară, că are ordinu de a nu'i lasă se plece până ce nu li se voru fi vidimatu pasporturile pentru străinătate, pe care firesce că emigrantii nu le aveau. În urma li s'au reluat toate biletele de drumu și o sumă de 13,000 fl. în numerariu, care apoi în parti proportionate s'au retransmis la autoritățile competente ale aceloru emigranti.

— (Turburari de studenți în Mosc'v'a.) Sub acestu titlu cetim în „Telegraphulu“ din Bucuresci următoarele:

„Diariulu „St. Petersburgija Wjedomosti“ primisce din Mosc'v'a scirea despre ivirea de turburari serioșe printre studenții dela universitatea de acolo. Caus'a acestoru turburari este respingerea unei petitiuni a studenților de către rectorulu universității din Mosc'v'a. Petitiunea eră subsemnată de mai toti auditorii universității și continea între altele următoarele cereri: O completa libertate a studenților astfelu, precum ea exista pe la universitățile din vestulu Europei, dreptulu studenților de a fundă societati academice, era nu politice; dreptulu de a se casatori pe timpulu studiului, deplină libertate în privința înbracamintei, a locuirei și vietiei sociale, etc., și dreptulu de a luă parte la alegerea profesoriloru. Respingerea acestei petitiuni a datu nascere la nise turburari atātu de serioșe, în cătu a trebuitu se se suspenda prelegerile.

— (Grev'a studenților universitari din Jasi), despre care amu fostu amintitu și noi în unulu din Nrii precedente, s'au terminatu cu aceea, că d-nii studenți s'au decisu că se încépa a urmă la cursurile totoruru profesoriloru, afara de acela alu d-lui Sucișu, rezervandu'si totodată, că pe calea legală se caute o obține satisfacerea reclamațiuniloru facute.

— (Incendiu.) În sér'a de 3 I. c. pe la 10¹/₂ ore a izbucnit în strad'a lungă din suburbiulu Sibiiului unu focu, care invapaiatu de unu ventu puternicu, a consumatu mai multe siuri.

— (Aurora boreală.) Pe la 11 ore sér'a în 27 Octobru în Dev'a și giuru s'a observatu acelu rar și frumosu fenomenu ceresc. Durat'a lui a fostu de 1 ora.

— (Maresialulu comitele de Moltke) care au implinitu 80 ani, s'ar fi exprimat către amicii sei, că densulu are speranță, că cu ajutoriulu lui D-dieu se mai servésca încă 5 ani imperatului seu și a luă în casu de necesitate comand'a armatei germane. Atăta va mai tine „masin'a“, era după aceea deca va mai avea viață, se va retrage.

— (Unu invetiatoru veteranu. În zilele trecute adormi spre repausulu eternu în Kilit comuna în comitatulu Somogy, invetiatoriulu acelei comune în alu 99-lea alu etății sale. Acelu veteranu a gubernatu în decursu de 70 ani sburdalnicele generațiuni ale resiedinței sale.

— (Naivitate de pensionatu.) La o pretrecere unu june folosindu-se de o pauză în contradantiu, întrebă pe jucătoare sa, deca este vegetariană? „Ba nu, domnulu meu,“ fu respunsulu nemițioșei naive, „sunt fagarasiana.“

— (Proclamațiunea lui Tudoru Vladimirescu.) „Cătru totu norodulu omenescu din Bucuresci și din celelalte orășe și către ale tierii romanesce multa senatate.

Fratiloru locuitori ai tierii romanesce, ori de ce nému veti fi, nici o pravila nu opresce de a întempină reulu cu reu: siarpele candu se'ti ésa înainte dai cu ciomagulu delu lovesci, care mai de multe ori nu se primejduiesce de musicarea lui, dar spre balaurii cari inghitu de vii, spre capetenele vōstre dicu, atātu cele bisericesci cătu și cele politicesci, până candu se'i suferim a ne suge sangele din noi? până candu se le fimu robi?

Dupa-ce reulu nu este primitu lui Dumnedieu, stricatorii făcătoriloru de reu bunu lucru apare înainte lui Ddieu, că bunu este Ddieu și că se ne asemenam lui, trebuie se aparamu bine! Dar această nu se pôte până nu se strica reulu, până nu vine érn'a, primavér'a nu se face. Au vrutu Ddieu se se faca lumina, aceea s'au facutu, după ce au lipsitu întunereculu.

Vechilulu lui Ddieu prea puternicu imperatu voesce că noi, că nise credințiosi ai lui, se traimu bine, dar nu ne lasa reulu ce ni'lu pune preste capetile nōstre. Veniti dar fratiloru cu totii, că cu reu se perdemu pe cei rei, că se ne fia noue bine, se se aléga din capetenele nōstre cei cari potu se fia buni, aceia sunt ai nōstrii și cu noi dinpreuna voru lucră binele, că se le fia și loru bine, precum ni sunt fagaduiti.

Se siliti de veniti în grabă cu totii, cari veti avea arme, cu arme, era cari nu veti avea arme, cu furce de feru și cu lanci, se ve faceti degraba și se veniti unde veti audí că se află adunarea cea oranduită pentru binele și folosulu a tota tier'a, și ce ve va povatiu mai marii adunării aceea se următi, și unde ve voru cere ei acolo se mergeti, ajunge fratiloru atātu vreme de candu lacrimile pe obradiurile vōstre nu s'au mai uscatu.

Si érași se sciti, că nimeni dintre voi nu este slobodu în vremea acestei adunări a obștei folositoare, că se se atinga macaru de unu graunte din cas'a vre-unui negutiatoru orasianu seu tieranu, seu a vre-unui locuitoru. De cătu numai binele și averile cele reu agonisite ale talhariloru boeri se sfersiesca, încă alu carora nu voru urmă noue precum suntemu fagaduiti, numai acelora se se ia pentru folosulu de obște.

R. J.
(Romani'a libera.)

— (Multiamita publică.) Societatea „Alessi-Sincaiana“ a teologiloru din Gherla aduce multiamita provenitória din anima, onorat. dōmne Aloisa Lobontiu nascuta Sabó pentru marinimós'ai

donatiune de 15 fl. v. a. ce 'ia facutu; candu totu-odatu conformu statutelor sale o declara de „membra fundatôria.“

Gherl'a, 22/10 1880.

In numele societatiei:

Nicolau Lupanu, Stefanu Cucu,
presiedinte. not. coresp.

— (Concursele la Asociatiunea transilvana.) S'au prezentatu pâna la 25 Octobree st. n., terminu pusu pentru concurse:

La burs'a de 60 fl. pentru agronomia	1 stud.
La cea de 60 fl. pentru pedagogia	8 „
La cea de 70 fl. de scôl'a reala	5 „
La stipendiulu Gallianu de 60 fl. pentru gimnasiu	14 „
La 1 ajutoriu de 25 fl. alu societatiei Transilvani'a si la celu de 20 fl. Tofalenu	10 „
La cele 10 ajutôrie a 10 fl. pentru invetiacei	48 „
Cu totii	86 „

S'au mai prezentatu dupa terminu:

La 70 fl. scôl'a reala, din Dev'a Nr. prot. 332	1
La fund. Galliana 60 fl. din Brasiovu, Nr. 334	1
La ajutoriulu de 25 fl. Moise Siuteu din Sambat'a infer. rotaria, care mai ceruse, Nr. 336	1
La 10 fl. Al. Todea din Tatarlau, cococaria 331	1
La 10 fl. Petru Campanariu din Abrudu (orfanu de ambii parinti) Nr. 329	1
La 10 fl. dela Orascia Nr. 333	1

Suntenu de parere, câ la inpartirea ajutôrie-loru pentru profesionisti se se ia in consideratiune pe l'anga celelalte conditiuni de calificatiune, inca si diversele tinuturi ale tiei, pentru-câ poporatiunea se fia incuragiata in tôte partile tiei la inbraçiosierea profesiuniloru. Intre aceleasi inpregiurari se fia ajutati aceia, din ale caroru documente se cunôsce, câ au mai mare perseverantia si au inaintatu in respectiv'a profesiune. La 6 insi dintre invetiacei li s'au mai datu ajutôrie.

Din procesele verbali ale comitetului Asociatiunei se voru cunôsce rezultatele acestoru concurse.

— (Societatea de lectura a junimeii studiose dela gimnasiulu superioru gr. cath. de Beiusiu) s'a constituitu la 19 Octobree a. c. sub conducerea Cl. D. prof. gimn. Juliu Pappalvai in urmatoriulu modu: de notariulu siedintieloru s'a alesu, Teodoru Stanca, notariulu corespondintieloru Teodoru Bulcu, stud. de cl. VIII, cassariu Romulu Raca, bibliotecariu Demetriu To-

doreanu si archivariu Terentiu Ursu, studenti de cl. VII.

Beiusiu, la 28 Octobree.

Bibliografia.

— Manualu de gramatic'a limbei romane pentru gimnasie si licee. Partea I si II. Fonetica si etimologia. Bucuresci 1881. 1 vol. 8°, 240 pag. de M. Strajanu.

Gramatic'a d-lui Cipariu, cum dice d. Strajanu in prefati'a gramatic'e d-sale, singura care pâna acum o avemu in limb'a romana lucrata dupa unu planu mare, ar fi prea grea pentru scôle, de o parte fiindu prea intinsa si coprindiendu multe amenunte, cari se adresedia mai multu ômeniloru de specialitate de câtu inceputoriloru, de alta pentru sistem'a si ortografi'a ei curatu etimologice. Manualulu de fatia implinesce deci o lacuna simtita in scôlele secundarie. In compunerea lui, autorulu s'a folositu de scrierile filologice ale d-loru Hasdeu si A. T. Laurianu, de gramatic'a comparata a limbelor romane de Diez s. a.; era in prim'a linia de gramatic'a si celelalte opere filologice ale d-lui Cipariu, a carui sistema gramaticala i-a servitu de nôrma asia, in câtu manualulu este in mare parte numai o prelucrare a gramatic'e venerabilulu filologu. In multe inse, atâtu in partea fonetica câtu si in cea etimologica, s'a abatu delu modelulu ce avea inainte. Capitolulu despre ortografia este lucratu intregu dupa principiile ultimulu proiectu de ortografia alu Academiei romane, datoritu, cu puçine esceptiuni, d-lui T. Maiorescu, ale carui studii despre scrierea limbei romane au pus'o pe calea de a potea fi deslegata definitivu. Langa regulele teoretice despre formele si flecsiunile limbei autorulu a adaosu exemple de deprindere, fara cari studiulu gramatic'e ori carei limbi nu si-ar potea ajunge scopulu, de ôre-ce scolariulu ar sci regulele, inse i-ar lipsi indemanarea de a le aplicâ in vorbire si scriere. (Timpulu.)

— „Albin'a Carpatiloru“ acêsta interesanta fôia beletristica, scientifica si literara, care se publicâ aicea in Sibiiu subt inteligent'a redactiune a domnulu Josifu Popescu a incetatu de a mai apare. In ultimulu si duplu Nr. 23 si 24 redactiunea acelei resiste anuntia acea trista scire prin urmatôrele cuvinte:

Câtra cetitoru!

„De ôrece redactorulu „Albinei Carpatiloru“ din motive particulare nu mai pôte redigea acêsta fôia, ea va incetâ de a apare cu numerulu de fatia. Multiamimu din ânima celoru ce au voitu se o spriginêsca pâna acum, dar facemu totuodata cunoscutu amiciloru literaturei romane, câ restantiele de abonamentu se urca la sum'a enorma de florini 600, di: siese sute florini. A bon entendeur salut!“

Redactiunea.

Preturile cerealeloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

2 Novembre st. n. in Sibiiu:

Grâu, dupa cualitati	1 hectolitru	fl. 7.30—8.30
Grâu, amestecatu	1 „	5.80—6.80
Secara	1 „	5.60—6.—
Papusiuiu	1 „	2.70—3.10
Ordiu	1 „	3.90—4.30
Ovesu	1 „	1.90—2.30
Cartofi	1 „	1.60—2.—
Mazare	1 „	7.—8.—
Linu	1 „	9.—10.—
Fasole	1 „	5.50—6.50
Lardu (slaninu)	50 Kilogram.	36.—38.—
Untura (unsôre topita)	50 „	30.—32
Carne de vita	1 „	—46
Oua 10 de	1 „	—25

Auditi, vedeti si mirati-ve!

Marfurile de argintu Britania, primite dela o massa concursuila a unei mari Fabrice de argintu Britania, devenite falita, se dau cu ori ce pretiu, sau mai bine disu gratuitu.

Trimitiendu fl. 7. — in bani gata sau cu rambursa ori cine primesce urmatôrele 50 obiecte cu a patra parte din valoarea reala, si adeca:

Bucati	6 Cutite de masa escelente, manunchiu de argintu Britania, cu cutitari adeverat englesesci	Tôte 50 obiecte au costatu mai inainte 25 floreni si costa acum numai floreni 7.
„	6 Furcutie de cele mai fine, argintu Britania, dintr'o bucata.	
„	6 Linguri de mancare de argintu Britania, grele si massive.	
„	12 Linguritie de cafea de argintu Britania, de cea mai buna cualitate.	
„	6 sustitôre de cutite de argintu Britania, de cea mai buna cualitate.	
„	1 lingura mare de lapte de argintu Britania, massiva	
„	1 lingura mare de supa de argintu Britania, grea.	
„	9 Tave de prezentatu, ciselate fôrte finu.	
„	2 sfesnice de masa de salonu Britania pline de efectu.	
„	1 corfa de pâne massiva de argintu Britania.	

Tôte 50 obiecte sunt fabricate din celu mai finu si celu mai solidu argintu Britania, care este uniculu metalu ce ce exista pe lume, care in veci remane albu si nu se pôte deosebi de argintulu adeverat nici dupa o folosire de 30 ani; pentru acêsta garantedia.

Afara de aceste mai sunt:

18 cutite, furcutie si linguri de argintu Britania, câta 6 bucati tôte 18 la olaltu fl. 3.75.		
6 linguri mici de cafea de argintu Britania, mai inainte cu fl. 3.— acum numai cu fl. —.60		
1 lingura de supa	3.—	1.—
1 lingura de lapte	1.50	—50
6 tave	5.—	1.50
6 sustitôre de cutite	4.50	1.50
1 cutia de zacharu	4.—	1.20
1 pereche sfesnice mai mari de	2.— si fl. 3.—	
1 clopotielu de masa de argintu Britania mai inainte cu fl. 4.— acum numai cu fl. 1.60		
1 paharu de oua	—60	—30
1 piperitita si salacitita	2.50	—75
1 Carafine pentru otietu si uleiu, de argintu Britania mai numei fl. 3.50 si fl. 4.50		
1 unalta de focu grea de pusu pe masa, mai inainte fl. 3.— acum numai cu fl. —.95.		

Cane de cafea si tea à fl. 2, 2.50, 3, 4; clesece de zacharu à cr. 35, 50, 80, fl. 1; cutii de zacharu à 2.80; presaratoriu de zacharu à cr. 25, 40, 75, 90, fl. 1; carafine de otietu si uleiu à fl. 2, 4; cutii de untu à cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25, 4.— inca si alti articuli nenumarati.

Câ dovada, câ anuciulu meu

nu este insielatoria,

(40) 4—24

me deobligu prin acêsta in publicu, daca marfa nu convine, a o rentôrce: fara nici o greutate. Indreptu la epistolele de multiamita ce mi-au venitu, si pe cari imi voiu permite ale publica successivu. — Cine doresce deci a primi pe banii sei o marfa buna si solida si nu lapedatura, se se adresedia numai câtra

A. Fraiss,
Vien'a, Rothenthurmstrasse 9, vis-à-vis de palatulu archiepiscopescu.

• Cura pentru erva. •

Wilhelm's THE'A CURATITORE DE SANGE

antiartritica si antireumatica

a lui (1) 21 25

Franciscu Wilhelm,

farmacistu in Neunkirchen (Austri'a de josn),

a fostu folosita in fôrte multe casuri cu rezultatele cele mai bune, ceea ce se probedia prin mii de scri-sori de recunoscutia, in contra sioldinei, a reumatismulu, a raneloru deschise, in contra reletoru invecitate si permanente, a raneloru care puroieza neincetatu, ale bubeloru pe piele, remase din morburi secsuale, bubeloru de pe corpu si diu fatia, peteloru, bubeloru siphilitice, inflatureloru de ficatu si spliua, dureriloru hemoroidale, galbinare, suferintieloru intensiva a nerviloru, a muschiloru si a dureriloru la incheiaturi, greutatiloru de stomacu si de venturi, incuieriloru, ale udului, polutiuniloru, impotentiei la barbati si pôlele albe la femei, morburiloru scrofulose, inflaturi ale ghinduleloru si in contra altoru suferintie. Atestatele la cerere se tramitu gratis.

Pachete inpartite in 8 dose se afla cu pretiu de 1 fl., pentru timbru si pachetare se socotescu 10 cr.

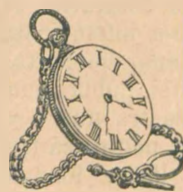
Pentru de a se aparâ de falsificate, se se caute cunoscutele marce brevetate si legalisate in mai multe state.

Se afla de vendiare in Sibiiu la d-nii Fried. Thallmayer si I. B. Misselbacher.

• Cura pentru primavara. •

(41)

4—24

Numai odata

se ofere ocaziune asia de favorabila, de a procura unu orologiu escelentu, cu jumatate pretiulu.

DESFACERE grandiosa.

Raporturile politice, care s'au ivitu in intregu continentulu Europei, n'au lasatu neatinsa si Elveti'a. Consecentia a fostu emigrarea lucratoriloru in masse, care a periclitatu existenta fabriceloru. Si fabric'a reprezentata de noi, care e cea dintai si cea mai insemnata fabrica de orolôge, a inchisu de o cam data fabricarea sa, incredintandu-ne pe noi cu vendiarea fabricatelor sale. Aceste asia numitele orolôge-de-buzunariu-Washington, sunt cele mai bune de pe lume, sunt fôrte elegantu gravurate si infrumusetate si lucrate dnpa sistem'a americana. Tôte orolôgele sunt repassate (esaminate) pe secunda si garantamu pentru fiacare 5 ani.

Câ dovada a garantiei sigure si a soliditatii celei mai severe, ne obligamu prin ac sta in publicu, câ suntenu gata a reprimi si schimba fiacare orologiu, ce nu convine.

1000 remontoire de buzunariu, fara cheie de intorsu la tôrta, cu mantela de cristalu, regulate cu acuratetia extraordinara pe secunda; afara de acêsta aurite prin electrogalvanismu nou, dinpreuna cu lantiu si medalionu etc., pretiulu de mai inainte fl. 25, acum numai fl. 10.20 de unulu.

1000 ancore esemplarie de lucsu din nicol-argintu, pe 15 rubinuri cu cadranuri in emailu, aretatoru de secunde, sticla lata de cristalu, mai inainte cu fl. 21, acum numai fl. 7.25 de unulu, tôte repassate pe secunda.

1000 orolôge cilindre infrumusetate in capsula de nicol-argintu, cu sticla lata de cristalu, pe 8 rubinuri fôrte finu repassate, dinpreuna cu lantiu, medalionu si cutia de catifea, mai inainte fl. 15, acum numai fl. 5.60 unulu.

1000 orolôge ancore de argintu veritabilu de 13 loti, probatu de oficiulu monetariu c. r. pe 18 rubinuri, afara de acêsta aurite prin electricitate, fôrte finu regulate. Orolôgele au costatu mai inainte fl. 27 acum numai fl. 11.10 unulu

1000 orolôge remontoire-Washington de buzunariu, din argintu greu si veritabilu de 13 loti, probatu la oficiulu c. r. de punctiare, pe langa garantia severa, repassate pe secunda, cu mecanismu de nicol asia, încatu orolôgele aceste n'au nici candu lipsa de reparatura. Orolôgele aceste au costatu mai inainte fl. 35 si astodi se capeta cu pretiulu fabulosu de estinu numai cu fl. 16. Afara de acêsta langa fiacare orologiu se da gratuitu unu lantiu, medalionu si cutie de catifea.

1000 orolôge pentru domne, de auru veritabilu, cu 10 rubinuri, mai inainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.

1000 orolôge remontoire de auru veritabilu pentru domni sau domne, mai inainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 orolôge de parete cu incuadratura de emailulu celu mai finu si cu mecanismu de sunatu, mai inainte cu 6 acum cu fl. 3.75 unulu repassatu.

650 orolôge desteptatore, cu aparatu de larma, fôrte finu regulate, aplicabile si câ orolôge pe masa de scrisu, mai inainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 pendule cu lucru fôrte finu de sculptura in casulii inalte gotice de lemmu, de intorsu in fiacare a opt'a di, regulate finu pe secunda, fôrte frumose si imposante; de ôre-ce unu astfelu de orologiu si in 20 de ani mai are pretiu indoitu, se nu lipsesca astfelu de orologiu din nici o familia, mai cu sama pentru câ astfelu de piesa de cabinetu este decoru in fiacare locuintia. Orolôgele aceste costau mai inainte fl. 35, acum numai fabulosulu pretiu exceptionalu de estinu de fl. 15.75 unulu.

Comandandu cine-va orolôge pendule, are se adauge si o arvuna.

Adress'a:

Desfacere de orolôge

Fabricei de orolôge Fromm.

Vien'a, Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Editoru si redactoru responsabilu: G. Baritiu.

Tipariulu lui W. Kraft.